

โครงการฝึกอบรม “วิทยากรหลักสูตรการพัฒนานักวิจัย”
(Training for the trainers) (แม่ไก่) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการวิจัยของประเทศ รวมทั้ง กำหนด ส่งเสริม และกำกับมาตรฐานการวิจัย ในฐานะหน่วยงานกลางระดับชาติ ทำหน้าที่เป็นหน่วย นโยบาย ในการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยของประเทศ โดยการสร้างวิทยากรวิจัยที่มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ด้านการวิจัยเพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ รวมถึงการพัฒนา ทักษะส่งเสริมนักวิจัยให้มีความเป็นมืออาชีพในด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้น ตามแผนการขับเคลื่อนและปฏิรูป ระบบวิจัย แบบบูรณาการของประเทศ และกรอบยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ๒๐ ปี ในการสร้าง ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นการพัฒนา บุคลากรด้านการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ในการพัฒนานักวิจัย ที่ผ่านมายังไม่สามารถเพิ่มนักวิจัยให้มีจำนวนมากอย่างรวดเร็ว อีกทั้งต้อง พัฒนาให้นักวิจัยที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นนั้น มีคุณภาพและสามารถนำการวิจัยมาประยุกต์ใช้สู่การใช้ประโยชน์ใน ระดับประเทศหรือพื้นที่ ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ วช. จึงมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม “วิทยากร หลักสูตรการพัฒนานักวิจัย” (Training for the trainers) (แม่ไก่) โดยจัดทำหลักสูตร เพื่อใช้ในการฝึกอบรม นักวิชาการ นักวิจัย วิทยากรฝึกอบรม ตลอดจนบุคคลจากภาคส่วนอื่นๆ ที่เหมาะสม ซึ่งสรรหาและคัดเลือก โดย หน่วยงานที่ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับ วช. เพื่อสร้างวิทยากรฝึกอบรมหลักสูตร การพัฒนานักวิจัย (แม่ไก่) ที่เป็นวิทยากรที่มีคุณภาพจำนวนมากและสามารถดำเนินการฝึกอบรมนักวิจัยรุ่นใหม่ (ลูกไก่) ตามหลักสูตรที่ วช. กำหนด และเป็นเครือข่ายวิทยากรจัดการฝึกอบรมร่วมกับ วช.

วช. ได้ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรม “วิทยากรหลักสูตรการพัฒนานักวิจัย” (Training for the trainers) (แม่ไก่) มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐ โดยร่วมมือกับกับหน่วยงาน เครือข่ายดำเนินการจัดฝึกอบรม ทั้งสิ้น ๑๖ รุ่น มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๙๐๔ คน และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ วช. มีแผนจะดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรม “วิทยากรหลักสูตรการพัฒนานักวิจัย” (Training for the trainers) (แม่ไก่) ร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายเพิ่มเติม จำนวน ๔ รุ่น ดังนี้

- ๑) ภาคกลาง เครือข่าย มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี
- ๒) ภาคใต้ เครือข่าย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๓) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- ๔) ภาคเหนือ เครือข่าย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อสร้างวิทยากรฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนานักวิจัย (แม่ไก่) ให้มีวิทยากรที่มีคุณภาพจำนวนมากและสามารถดำเนินการฝึกอบรมนักวิจัย (ลูกไก่) ตามหลักสูตรที่ วช. กำหนด

๒.๒ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่าง วช. กับมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ เพื่อขยายผล การฝึกอบรมนักวิจัยอย่างมีคุณภาพเป็นจำนวนมากต่อไป

๓. โครงสร้างหลักสูตร

ระยะเวลาการฝึกอบรมจำนวน ๕ วัน ประกอบด้วย

จัดฝึกอบรมแบบ classroom และแบ่งกลุ่มภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย

๓.๑ วิชาหลัก (ภาคทฤษฎี) จำนวน ๒๑ ชั่วโมง

๓.๒ วิชาภาคปฏิบัติ จำนวน ๑๗ ชั่วโมง

๓.๓ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ๒ ชั่วโมง

๓.๑ วิชาหลัก (ภาคทฤษฎี)

หมวดที่ ๑ ปรัชญา หลักการ กระบวนการวิจัย และจรรยาบรรณการวิจัย

หมวดที่ ๒ การพัฒนาโจทย์คำถามวิจัย และการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งสู่การใช้ประโยชน์
(หมวดที่ ๑ และ หมวดที่ ๒ จำนวน ๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๓ การทบทวนวรรณกรรม และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การสร้างกรอบแนวคิด
และสมมติฐานการวิจัย

หมวดที่ ๔ การกำหนดรูปแบบการวิจัย (Research Design) (R&D)
(หมวดที่ ๓ และ หมวดที่ ๔ จำนวน ๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๕ การพัฒนาระเบียบวิธีการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์

หมวดที่ ๖ การใช้สถิติและคณิตศาสตร์การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล

การแสดงผลและตีความข้อมูลทางวิจัย และการสรุปผลและวิจารณ์ผลวิธีการวิจัย
ทางด้านสังคมศาสตร์ (หมวดที่ ๕ และ หมวดที่ ๖ (สังคม) จำนวน ๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๕ การพัฒนาระเบียบวิธีการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์

หมวดที่ ๖ การใช้สถิติและคณิตศาสตร์การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล

การแสดงผลและตีความข้อมูลทางวิจัย และการสรุปผลและวิจารณ์ผลวิธีการวิจัย
ทางด้านวิทยาศาสตร์ (หมวดที่ ๕ และ หมวดที่ ๖ (วิทยาศาสตร์) จำนวน ๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๗ หลักการดำเนินงานวิจัยสู่นวัตกรรม (หมวดที่ ๗ จำนวน ๓ ชั่วโมง)

(R&D D&D Innovation การขยายผลจากห้องสู่ห้าง ๒ ชั่วโมง) (R๒R ๑ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๘ การเขียนข้อเสนอการวิจัย

หมวดที่ ๙ การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (เชิงนโยบาย เชิงวิชาการ เชิงพาณิชย์ และเชิงสังคมชุมชน)
(หมวดที่ ๘ และ หมวดที่ ๙ จำนวน ๓ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๑๐ เทคนิคการเป็นวิทยากรการสร้างแรงจูงใจ การสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม
สำหรับนักวิจัย/ชุมชนวิจัย และเทคนิคการวิพากษ์ (หมวดที่ ๑๐ จำนวน ๓ ชั่วโมง)

๓.๒ วิชาภาคปฏิบัติ

ปฏิบัติการที่ ๑ กำหนดโจทย์และบูรณาการความคิดร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อกำหนดปัญหาวิจัย
ในแต่ละพื้นที่ และสรุปการกำหนดโจทย์วิจัย คำถามวิจัย วัตถุประสงค์ (๒ ชั่วโมง)

ปฏิบัติการที่ ๒ เรื่อง ผู้แทนกลุ่มนำเสนอโจทย์ หัวข้อวิจัย คำถามวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย
กลุ่มละ ๕ นาที และการออกแบบการวิจัย (จากแบบปฏิบัติการที่ ๑) (๓ ชั่วโมง)

ปฏิบัติการที่ ๓ การนำเสนอรายงานกลุ่ม จากปฏิบัติการชุดที่ ๑-๒ (๓ ชั่วโมง)

ปฏิบัติการที่ ๔ ช่องทางการนำผลงานวิจัย จากปฏิบัติการชุดที่ ๑-๒ ต่อยอดไปสู่การใช้ประโยชน์
และนำเสนอ (๖ ชั่วโมง)

เสวนา การขับเคลื่อนบุคลากรวิจัย สู่ประเทศไทย ๔.๐ (๓ ชั่วโมง)

๔. วิธีการฝึกอบรม

- ๔.๑ บรรยาย
- ๔.๒ การทำงานเป็นกลุ่ม
- ๔.๓ นำเสนอ
- ๔.๔ การถาม-ตอบ

๕. วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

๖. คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การพิจารณาคุณสมบัติ “แม่ไก่” ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑. วุฒิการศึกษา   ปริญญาโท ขึ้นไปหรือเทียบเท่า
๒. อายุ   ไม่เกิน ๕๕ ปี ณ ปีที่สมัคร
๓. สัญชาติ   ไทย
๔. ประสบการณ์การทำงาน   ทำงานในหน่วยงานไม่น้อยกว่า ๕ ปี
๕. ประสบการณ์ด้านการวิจัย

๕.๑ ด้านพัฒนาหรือวิจัยไม่น้อยกว่า ๘ ปี

๕.๒ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยมาไม่น้อยกว่า ๒ โครงการ

๖. คุณสมบัติเฉพาะด้าน

๖.๑ กรณีเป็นอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา

ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการ ตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือสูงกว่า

๖.๒ กรณีเป็นบุคลากรภาครัฐ/สถาบันการศึกษา

ต้องมีตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่า

๖.๓ กรณีเป็นบุคลากรภาคเอกชน

ต้องมีตำแหน่งระดับผู้จัดการฝ่าย/แผนก หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่า

๗. การพิจารณา หน่วยงานเครือข่ายรับสมัครและเสนอรายชื่อและคุณสมบัติให้ วช. โดยมี คณะทำงาน พิจารณาคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม และประกาศรายชื่อผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม

๗. จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ประมาณ ๕๐-๗๐ คน

๘. ระยะเวลาการฝึกอบรม

ภาคเหนือ ร่วมกับเครือข่าย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กำหนดจัดระหว่างวันที่ ๒๕-๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น.

ณ โรงแรมเวียงอินทร์ จังหวัดเชียงราย

๙. การสมัครเข้ารับการฝึกอบรม

ผู้ที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรม ขอให้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมกับหน่วยงานที่ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับ วช. ซึ่งเปิดรับสมัครตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่องรับสมัครผู้เข้ารับการฝึกอบรม โครงการฝึกอบรม “วิทยากรหลักสูตรการพัฒนาวิทยากร” (Training for the trainers) (แม่ไก่) ของแต่ละรุ่น โดยจะต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยงานต้นสังกัดให้เข้ารับการฝึกอบรม โดยไม่มีค่าลงทะเบียน

หน่วยงานที่ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับ วช. ขอให้สรรหา และรับสมัคร คัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม และสามารถเป็นวิทยากรสร้างนักวิจัยตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับ วช. โดยตรวจคุณสมบัติของผู้สมัคร ซึ่งได้กรอกข้อความสมบูรณ์ในใบสมัครครบทุกหน้า พร้อมแนบหลักฐานประกอบการสมัคร ครบถ้วน

๑๐. การประเมินผลการอบรม

ในการจัดฝึกอบรม ได้แบ่งการประเมินผลการอบรมเป็น ๓ ส่วน คือ

๑๐.๑ การประเมินวิทยากร (ผู้ทรงคุณวุฒิ) แบบ วช.ป.๑ ประเมินจากความคิดเห็นของผู้รับการอบรม หลังเสร็จสิ้นการบรรยายในแต่ละหมวด

๑๐.๒ การประเมินภาพรวมการฝึกอบรม แบบ วช.ป.๒ ประเมินจากความคิดเห็นของผู้รับการอบรม หลังเสร็จสิ้นการบรรยายในแต่ละหมวด

๑๐.๓ การประเมินการเป็นวิทยากร (แม่ไก่) แบบ วช.ป.๓ ประเมินจากความคิดเห็นของผู้รับการอบรม ระหว่างการฟังการนำเสนองานกลุ่ม

๑๑. การรับรองการฝึกอบรม

มอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

๑๑.๑ ระยะเวลาเข้าฝึกอบรมครบตามหลักสูตร โดยมีเงื่อนไขเข้ารับการฝึกอบรมดังนี้

๑) ลงชื่อเข้ารับการฝึกอบรม วันละ ๓ ครั้ง

๒) มีเวลาเข้ารับการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

๓) มีเวลาเข้ารับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

๔) เข้าสายภาคทฤษฎีมากกว่า ๓๐ นาที ทุกๆ ๒ ครั้ง คิดเป็นขาดภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง

๕) เข้าสายภาคทฤษฎีมากกว่า ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที คิดเป็นขาดภาคทฤษฎี ๓ ชั่วโมง

๖) เข้าสายภาคปฏิบัติมากกว่า ๑๕ นาที ทุกๆ ๒ ครั้ง คิดเป็นขาดภาคปฏิบัติ ๑ ชั่วโมง

๑๑.๒ มีผลการเข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ซึ่งรวมทั้งการเข้ารับการฝึกอบรมครบตามเกณฑ์ในข้อ ๑๒.๑

๑๑.๓ การส่งงาน (การบ้าน) ตามที่กำหนด

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ ประเทศมีนักวิจัยที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะ เพิ่มขึ้น

๑๒.๒ ประเทศมีวิทยากร ที่สามารถฝึกอบรมสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถทำวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในภาครัฐ ท้องถิ่น จังหวัด เอกชน ประชาสังคม ในส่วนภาคการผลิต อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การบริหาร บริการและการศึกษา เพิ่มขึ้น

๑๒.๓ วช. มีหน่วยงานที่ร่วมมือ ในการสร้างเครือข่ายวิทยากรฝึกอบรมนักวิจัย เพิ่มขึ้น

๑๓. งบประมาณ

งบประมาณระหว่างการศึกษาฝึกอบรมสนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ส่วนงบประมาณในการเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรม เบี้ยเลี้ยง ที่พัก และอื่นๆ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัดตามระเบียบกระทรวงการคลัง

๑๔. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ที่อยู่ งานพัฒนาทรัพยากรบุคคล กลุ่มทรัพยากรบุคคล ชั้น ๒ อาคาร วช. ๒
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ๑๙๖ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๑ ๒๔๔๕ ต่อ ๘๓๕ , ๘๓๘

เว็บไซต์ <http://www.nrct.go.th/training.aspx>

อีเมล hrd@nrct.go.th

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ที่อยู่ ส่วนบริการงานวิจัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๓๓๓ หมู่ ๑ ตำบลท่าสูด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ๕๗๑๐๐

โทรศัพท์ ๐๕๓ - ๙๑๖๓๘๙, ๐๕๓ - ๙๑๖๓๕๘

เว็บไซต์ <http://research.mfu.ac.th/>

อีเมล research@mfu.ac.th